

Розділ ІХХ

ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Підрозділ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

КІВАЛОВ С. В.

Президент Національного університету «Одеська юридична академія»,
професор кафедри адміністративного і фінансового права,
доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України

ВАРІАТИВНІСТЬ РІШЕНЬ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ КОМПРОМІСНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ

Для компромісного врегулювання спору важливе значення має волевиявлення сторін, точніше, свобода при виборі своїх можливих дій. По суті, це вибір між проведенням суворо формалізованого судового розгляду з його багаторазовими відкладеннями та перервами і використанням процедур врегулювання спору. Для приватної особи медіативні процедури економлять час і кошти, а для суб'єкта владних повноважень є іміджевим рішенням, яке з одного боку є свідченням відкритості влади та її готовністю до діалогу, а з іншого — можливість уникнути рішення суду, яке «оголить» проблеми виконавчої влади. Можливість такого вибору впливає із принципу диспозитивності, який все глибше укоріняється в публічних галузях права, певним чином розширює його дії.

Світова практика знає кілька десятків різних примирних процедур, до яких належать переговори, посередництво, арбітраж, примирне провадження, міні-суд, незалежна експертиза для встановлення фактичних обставин справи, омбудсмен, приватна судова система тощо [1, с. 30; 2, с. 6], тобто у законодавця і сторін є великий вибір процедур, які

дають змогу досягти примирення. Тому немає необхідності «зациклюватися» тільки на мирових угодах, міжнародна спільнота свідчить про велику кількість шляхів вирішення цих проблем. Бажання сторін звернутися до альтернативних судочинства процедур є головною передумовою. Незважаючи на те, що сьогодні досудове врегулювання публічно-правових спорів «активно популяризують», судді часто висловлюють пропозиції особам, які беруть участь у справі в адміністративному судочинстві, скористатися цим нововведенням, але тільки для усвідомлення учасниками процесу перспективності такого вибору, його корисності для обох сторін. Укладення мирових угод всіяко заохочується законодавцем. На суд покладається обов'язок схилити сторони до миру. Це заохочення мирових угод пояснюється бажанням законодавця припиняти спори і сприяти соціальному миру [3, с. 143].

Отже, воля сторін — основна рушійна сила примирювального процесу. Тому в процесуальному законодавстві необхідно вказати на можливість проведення врегулювання спору і примирення сторін. Наукова спільнота і практикуюча юридична еліта вже визнали ефективність компромісних процедур у публічно-правовій сфері, що опосередковано підтверджується пропозицією передбачення окремою статтею основних положень досудового врегулювання спорів у оновленому КАС України положення, яка передбачає, що сторони вживають заходів для досудового врегулювання спору за домовленістю між собою або у випадках, коли такі заходи є обов'язковими згідно із законом [4].

Найважливішим і найпроблемнішим питанням є визначення суб'єкта владних повноважень стороною компромісного врегулювання спору, адже традиційно суб'єкт влади сприймається як інструмент вираження волі держави (територіальної громади). Водночас, в сучасному світі органи держави (місцевого самоврядування) трансформуються у сервісні установи, в той час, як приватні особи — стають споживачами послуг. Для такого типу відносин гнучкість у прийнятті рішення — є основоположною засадою задоволення інтересів споживача послуги. Відтак, за умови ефективної системи запобігання корупції, сфера дискреції суб'єкта владних повноважень має шанси на суттєве розширення.

Також сфера застосування примирювальних процедур охоплює питання, які залишилися нерегульованими. Не є таємницею, що чинне законодавство, особливо в період його повного оновлення, не позбавлене прогалин і саме в таких випадках доцільно скористатися перевагами примирювальних процедур, які дозволять найбільш сприятливим способом врегулювати конфлікт.

На сьогоднішній день найбільш поширеними сферами застосування примирювальних процедур є митна, податкова і земельна. Як уявляється у перспективі примирення може стати ефективним у сферах публічної служби (у питаннях щодо просування по службі та переведення по посадах), адміністративних договорів, компетенції суб'єктів владних повноважень, примусового майна. Єдиним обмеженням, яке має

братися до уваги при застосуванні примирювальних процедур, є пряме суперечення нормам чинного законодавства.

Важливим питанням для розвитку примирювальних процедур є визначення пріоритету: баланс публічних і приватних інтересів чи забезпечення максимально повного забезпечення прав і свобод приватної особи. Як уявляється, останнє положення достатньою мірою реалізовується засобами адміністративного судочинства, відтак, немає потреби у їх дублювання.

Список використаної літератури:

1. Решетникова И. Медиация и арбитражный процесс / И. Решетникова, Ю. Колясникова // Арбитражный и гражданский процесс. — 2007. — № 5. — С. 29—30.
2. Паладій М. Не хочете вирішувати конфлікт у суді — зверніться до медіатора / М. Паладій, Т. Шевельова // Інтелектуальна власність : наук.-практ. журн. — 2006. — № 12. — С. 4—7.
3. Захарьянцева И.Ю. К вопросу правового регулирования института мирового соглашения в арбитражном судопроизводстве / И.Ю. Захарьянцева // Актуальные проблемы процессуальной цивилистической науки : материалы науч.-практ. конф., посвящ. 80-летию проф. М.А. Вукот. — Саратов : Изд-во Саратов. гос. акад. права, 2003. — С. 143—144.
4. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: проект Закону України від 23 березня 2017 р. № 6232.

БІЛА-ПІУНОВА Л. Р.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри адміністративного і фінансового права,
доктор юридичних наук, професор

ХАМХОДЕРА О. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПОВАЖНІ ПРИЧИНИ» ДЛЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДЕКЛАРУВАННЯ

Під час подачі електронної декларації виникає цілий ряд питань, які або не урегульовані чинним законодавством, або урегульовані частково, або виникають колізії при вирішенні конкретної ситуації. Одним